

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 176/2019-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. júna 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Almáši Gabriel, spol. s r. o., Šumavská 3, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Gabriel Almáši, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 98/2008 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. mája 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ],

██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 98/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka je v procesnom postavení žalobkyne v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti – bytu vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 14 C 98/2008.

3. Sťažovateľka uvádza, že žalobu podala na okresnom súde v roku 2008 a ani po jedenástich rokoch nie je vec právoplatne skončená, a *„tak sa nemôže domôcť vlastníckeho práva k svojej nehnuteľnosti.“* Okresný súd vo veci vyhlásil 23. júna 2017 rozsudok, ktorý bol napadnutý odvolaním žalovaného v 1. rade 30. augusta 2017 a odvolaním žalovaného v 2. rade 25. augusta 2017. K odvolaniam oboch žalovaných predložila sťažovateľka 1. decembra 2017 vyjadrenie. Právo podať odvolaciu repliku využil iba žalovaný v 2. rade.

Následne procesné úkony spočívajúce v zasielaní odvolacích replík a odvolacích duplík protistranám na vyjadrenie vykonával okresný súd *„so značnými časovými odstupmi“*.

Dňa 1. apríla 2019 podala sťažovateľka predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietáhy v konaní. Na doručенú sťažnosť odpovedal predseda okresného súdu prípisom sp. zn. Spr 42/2019 z 9. apríla 2019, v ktorom uviedol, že sťažnosť na prietáhy v konaní považuje za dôvodnú, a zároveň sa sťažovateľke za spôsobené prietáhy ospravedlnil. Predseda okresného súdu v odpovedi uznal, že procesné úkony vykonával vyšší súdny úradník so značnými časovými odstupmi, odôvodnil to však aj množstvom agendy vybavovanej zákonným sudcom v súdnom oddelení. Taktiež uviedol, že 2. apríla 2019 bola vypracovaná predkladacia správa pre Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) a spis bol predložený na rozhodnutie odvolaciemu súdu.

V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľka tvrdí, že v „čase podania tejto ústavnej sťažnosti je spor v štádiu odvolacieho konania. Konanie sa vedie na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 6Co/82/2019.

V prípade správneho procesného súdu po vyhlásení súdu však mohol byť súdny spis predložený odvolaciemu súdu minimálne o rok skôr... Ak nazrieme na časové hľadisko predmetného sporu v ešte širších súvislostiach... že spor sa vedie už vyše jedenásť rokov a ani v dohľadnej dobe nemožno očakávať jeho právoplatné skončenie, možno nájsť v postupe súdu ďalšie prieťahy, a to najmä vzhľadom na frekvenciu s akou súd nariad'oval pojednávania. K tejto otázke... sa predseda súdu nevyjadroval.

Opatrenia vykonané predsedom súdu po doručení sťažnosti sťažovateľka nepovažuje za dostatočné, pretože ani bezodkladným predložením spisu odvolaciemu súdu sa nemôže napraviť nedostatok v podobe minimálne ročného oneskorenia tohto úkonu. Zároveň ani odôvodnenie odpovede predsedu súdu nepovažujeme za dostatočné...

... V tejto súvislosti opätovne zdôrazňujeme, že aj po vyše jedenástich rokoch od podania žaloby sťažovateľka nemôže požívať benefity vlastníckeho práva k nehnuteľnosti značnej hodnoty, zároveň si musí sťažovateľka riešiť svoju bytovú otázku alternatívne, s čím sú samozrejme spojené nemalé finančné náklady, pričom netreba opomínať ani citové hľadisko v podobe nemožnosti bývať vo vlastnom byte. Je v právnom štáte neprípustné, aby bol rozsudok súdu prvej inštancie vyhlásený dňa 23.06.2017 a predkladacia správa na odvolací súd vypracovaná dňa 02.04.2019, teda takmer po dvoch rokoch. Každý mesiac nečinnosti súdu predstavuje pre sťažovateľku nutnosť vynaložiť náklady na nájom inej nehnuteľnosti, ktoré jej nikdy nebudú vykompenzované v podobe prípadného vydania bezdôvodného obohatenia od žalovanej 2./, ktorá v súčasnosti obýva jej nehnuteľnosť, a to z dôvodu jej nemajetnosti.“.

4. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [redacted]... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd, postupom Okresného súdu Bratislava II. v konaní vedenom pod sp. zn. 14C/98/2008 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava II. prikazuje vo veci vedenej pod sp. zn. 14C/98/2008 konať bez zbytočných prieťahov.

3. Okresnému súdu Bratislava II. sa zakazuje pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd [REDAKOVANÉ] vo veci vedenej pod sp. zn. 14C/98/2008.

4. [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 10.000,- €, ktoré je Okresný súd Bratislava II. povinný vyplatiť jej do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd Bratislava II. je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia spolu v sume 415,51 € za dva úkony právnej pomoci (prevzatie a príprava, ústavná sťažnosť á 163,33 € + režijný paušál á 9,80 € + DPH) na účet jeho právneho zástupcu...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd

skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

8. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

III.

10. Ústavný súd konštatuje, že podanie sťažovateľky je možné kvalifikovať ako sťažnosť podľa čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f) a § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde a sťažovateľka je v konaní zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom v zmysle § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

11. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah a predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie

ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 355/09, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 660/2016).

12. Z petitu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru „len“ postupom okresného súdu v napadnutom konaní, čím (jednoznačne) vymedzila aj predmet konania pred ústavným súdom, ktorým je v zmysle citovanej judikatúry ústavný súd viazaný. Sťažovateľka sa nedomáha vyslovenia porušenia svojich označených práv v súvislosti s meritórnym rozhodovaním všeobecných súdov, ale dôvodí, že okresný súd sa dopustil prietáhov pri predkladaní odvolania krajskému súdu.

13. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

14. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti posudzuje, či táto je/nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť

po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, II. ÚS 101/03, I. ÚS 88/07, III. ÚS 155/09, II. ÚS 66/2011, IV. ÚS 473/2012, III. ÚS 288/2016).

15. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ochrana základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako i právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa v konaní pred ústavným súdom poskytuje len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany k porušeniu označených práv ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05, IV. ÚS 637/2013, II. ÚS 518/2014). Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nedochádzalo k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. II. ÚS 55/02, IV. ÚS 223/2010, IV. ÚS 149/2018, II. ÚS 464/2018). Tento právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESĽP (Obluk proti Slovenskej republike, rozsudok z ESĽP z 20. 6. 2006, č. 69484/01, body 62 a 63).

16. Ústavný súd poukazuje aj na ustálené východisko svojej judikatúry, podľa ktorého predstavuje jednu zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy skutočnosť, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedené východisko vychádza z toho, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

17. Reflektujúc uvedené východiská svojej doterajšej judikatúry, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť, ktorou namieta postup okresného súdu v napadnutom konaní (27. mája 2019, pozn.), v čase, keď vo veci už okresný súd rozhodol (23. júna 2017, pozn.) a zároveň vykonal všetky procesné úkony súvisiace s predložením

veci odvolaciemu súdu, na ktorom od 2. apríla 2019 dosiaľ prebieha odvolacie konanie. Z uvedeného zistenia teda vyplýva, že v ústavnej sťažnosti označený porušovateľ – okresný súd už v čase podania ústavnej sťažnosti nemohol porušovať základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, keďže v čase doručenia ústavnej sťažnosti prebieha konanie na odvolacom súde, ktorý sťažovateľka ako porušiteľa svojho základného práva neoznačila (nenamieta jeho postup).

18. Vychádzajúc z uvedených skutkových zistení, ústavný súd konštatuje, že vo veci sťažovateľky v čase podania ústavnej sťažnosti už netrval namietaný zásah zo strany okresného súdu, ktorý sťažovateľka označila ako jediného porušovateľa svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čo vylučuje, aby mohol po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie dospieť k záveru o porušení označeného základného práva postupom okresného súdu.

19. Pokiaľ sťažovateľka namietala prietahy v napadnutom konaní tým, že okresný súd postúpil odvolanie a predkladáciu správnu odvolaciemu súdu „*takmer po dvoch rokoch*“, ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02, II. ÚS 240/2010), podľa ktorej nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Pojem zbytočné prietahy obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00, II. ÚS 292/2013).

20. Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, II. ÚS 129/06) a že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného

práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 149/02, III. ÚS 92/03, II. ÚS 118/2014).

21. Námietku sťažovateľky o nedostatočnom odôvodnení odpovede predsedu okresného súdu na jej sťažnosť na prietahy v konaní ústavný súd posúdil ako zjavne neopodstatnenú, a to z dôvodu, že v posudzovanom prípade totiž sťažovateľka namieta postup administratívneho charakteru upravený zákonom č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v rámci ktorého sa nerozhoduje bezprostredne o právach, resp. povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb (m. m. IV. ÚS 241/07, IV. ÚS 210/2011, IV. ÚS 509/2012).

22. S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

23. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

24. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že jeho pozornosti neušlo, že konanie pred okresným súdom síce trvalo dlhšiu dobu, avšak sťažovateľka, ktorá je riadne zastúpená osobou znalou práva, ústavnú sťažnosť s vymedzením sťažnostného petitu podala v čase, keď už nedochádzalo k namietanému porušovaniu jej označených práv okresným súdom. Teda v prípade, ak by okresný súd v ďalšom období (po prípadnom zrušení jeho rozsudku a vrátení veci na ďalšie konanie na základe podaného odvolania) v napadnutom konaní bez ospravedlniteľného dôvodu nepostupoval plynulo, resp. efektívne, sťažovateľke nič nebráni v tom, aby za splnenia všetkých podmienok predložila

ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť, ktorou bude namietat' porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2019